

Guide til lektielæsning

Gefions lærere har udarbejdet denne guide om lektielæsning.
Den henvender sig til alle Gefions elever og er relevant for alle fag.

Faglig læsning (=lektielæsning)	side 2
5-trinsmodellen for faglig læsning	side 2
Tekstlæringsfag: historie, dansk, religion, oldtidskundskab, filosofi og psykologi	side 3
Samfundsfag	side 3
Sprogfagene: engelsk, tysk, fransk og begynderprog	side 4
De kreative fag: musik, mediefag og billedkunst	side 5
De naturvidenskabelige fag: fysik, kemi, biologi/bioteknologi, naturgeografi og idræt	side 6
Matematik	side 7

Faglig læsning (=lektielæsning)

Til lektielæsning i alle fag kan du benytte 5-trinsmodellen, som du ser nedenfor. Herforuden kan du finde mere specifik vejledning til lektielæsning i de enkelte fag.

5-trinsmodellen for faglig læsning

Trin 1. Før læsningen:

- Tilbageblik på tidligere lektier: Hvad ved jeg allerede?

Trin 2. Bestem teksttype og fastlæg læseformålet:

- Brug arbejdsspørgsmål (fra læreren eller fra bogen)
- Lav evt. selv spørgsmål til teksten (hvad skal jeg have ud af lektien?)

Trin 3. Få overblik over lektien:

- Lav overblikslæsning. Hvor står det vigtigste? Lav evt. mindmap, tabel eller skema

Trin 4. Nærlæs teksten, og gennearbejd den aktivt.

- Tænk over det, du læser (rediger eventuelt mindmap)
- Lav læsenotater

Trin 5. Efter læsningen:

- Vurder dit arbejde med teksten. Hvad lærte jeg?
- Skriv det ned, som du ikke forstår (prøv at finde svar selv eller spørg læreren)

Tekstlæsningsfag: historie, dansk, religion, oldtidskundskab, filosofi og psykologi**Før læsningen**

Hvad ved du allerede om emnet og temaet?
Hvordan hænger denne lektie sammen med det, du havde om i sidste time?
Hvad er læseformålet? Hvilke arbejdsspørgsmål har du fået af læreren? Lav evt. selv et læseformål.
Dan dig et overblik over teksten.
Vær opmærksom på, om du arbejder med fiktion, fakta, teorier og/eller antagelser

Under læsningen

Skriv hovedpunkter i teksten ned, eller opdel evt. teksten i mindre afsnit og giv dem overskrifter.
Noter de svære ord og/eller nye fagbegreber, og slå dem op.
Overvej, hvilke problemstillinger der bliver behandlet i teksten.
Noter, når du finder svarene på arbejdsspørgsmålene/læseformålet.

Efter læsningen

Resumer teksten. Prøv at formulere tekstens pointer eller budskaber og repeter fagbegreber.
Sammenlign og perspektiver til tidligere lektier/tekster.
Skriv det ned, som du ikke forstår og spørg læreren om det i timen.

Samfundsfag**Før læsningen**

Tænk over, hvad du ved om emnet, du skal i gang med.
Læs noter fra tidligere lektioner om samme emne.
Læs fokuspunkter/læseformål, der er givet af læreren. Eller lav selv et læseformål.
Læs arbejdsspørgsmål til teksten.
Dan dig et overblik over teksten og slå fast, hvilken teksttype det er. Hvilke figurer og tabeller findes der?

Under læsningen

Studer figurer og tabeller nøje.
Sæt fokus på faglige begreber.
Noter, når du finder svar på arbejdsspørgsmålene.
Del evt. teksten op i mindre afsnit og lav overskrifter til dem.

Efter læsningen

Opsummer teksten evt. ved hjælp af din opdeling og dine overskrifter.
Er der noget i lektien, som kan diskuteres sammen med en aktuell hændelse/episode eller debateme i medierne?
Sammenlign og perspektiver til tidligere lektier
Skriv det ned, som du ikke forstår og spørg læreren om det i timen.

Sprogfagene: engelsk, tysk, fransk og begyndersprog

Før læsningen - Tekster Hvad læste vi sidst? Orienter dig i teksten - længde, evt. illustrationer, gloser? Hvad er genren? Hvad er emnet? Hvad er læseformålet (er der arbejdsspørgsmål til teksten)?	Før læsningen - Grammatik Hvad er det overordnede grammatiske fokus, og hvor behandles dette i grammatikken? Har vi arbejdet med dette grammatiske fokus tidligere?
Under læsningen - Tekster Slå de gloser op, som forhindrer <i>en sammenhængende</i> forståelse af teksten. (Ved begyndersprog kan det være en fordel først at læse en tekst helt igennem uden at slå ord op i ordbogen. Dernæst læser du teksten igen og slår nu ord op, du ikke forstår.) Læs gerne højt for dig selv eller en anden (eller evt. foran et spejl) for at øge forståelsen og træne udtale og intonation. Tag notater undervejs, som besvarer læseformålet (herunder nøgleord og centrale citater). Marker det, du ikke forstår.	Under læsningen - Grammatik Brug de hjælpemidler, du har til rådighed: grammatik, noter og ordbog!
Efter læsningen - Tekster Referer din forståelse af tekstens centrale indhold - på fremmedsproget. Hvordan indgår teksten i det overordnede tema? Hvilke svar fik jeg på mit læseformål?	Efter læsningen - Grammatik Har jeg forstået det grammatiske emne? Kan jeg bruge min grammatik

Hvilke tekster (i emnet) kunne man med fordel sammenligne denne med? Hvorfor? Hvad forstår jeg ikke? (Noter og spørg i timen)	viden i dannelsen af nye sætninger?
--	-------------------------------------

Husk, at tysk, engelsk, fransk, italiensk og spansk også er talte sprog. Det er derfor vigtigt, at du også gør din lektielæsning mundtligt. På den måde får du hurtigere fornemmelse for ordenes sammenhæng og udtale.

Forbered evt. nogle sætninger, du vil sige i timen.

Hjælp til ordforråd: Find et antal (f.eks. 10) "nye" ord i teksten og lær dem udenad - brug dem i sætninger, bøj dem etc. Og forsøg at bruge dem i timen.

De kreative fag: musik, mediefag og billedkunst

	Musik	Mediefag	Billedkunst
Før læsningen	Hvad ved du allerede om emnet? Skab overblik over dagens lektie (skim siderne igennem for nodeeksempler, illustrationer, noter, ordforklaringer osv.) Hvad er læseformålet? Hvilke arbejdsspørgsmål har du fået af læreren? Lav evt. selv et læseformål. Lyt til musikken (hvis der er en sådan)	Orienter dig i det stof, vi har gennemgået i de forrige timer. Hvad er det, vi forsøger at afkode/analysere os frem til inden for den givne instruktørs værker etc.? Og relater det til dagens lektie. Hvad er læseformålet? Er der arbejdsspørgsmål til lektien. Lav evt. selv et læseformål.	Overvej, hvad du allerede ved om emnet? Dan dig et overblik over lektien mht. overskrifter, underoverskrifter, billedmateriale o. lign. Hvad er læseformålet? Hvilke arbejdsspørgsmål har du fået af læreren? Lav evt. selv et læseformål.
Under læsningen	Fokuser på fagbegreber. Noter, når du finder svar på arbejdsspørgsmålene Slå ord op, som du ikke forstår.	Slå mediefagsbegreber op i grundbogen, eller noter dem, så de kan anvendes i næste lektion. Hold evt. læseformål (eller arbejdsspørgsmål) for øje under hele tekstlæsningen. Lav overskrifter til de forskellige afsnit, hvis et tekststykke behandler flere emner/temaer.	Læs teksten igennem (hold evt. læseformål for øje) Skriv fagbegreber ned (slå dem op, du ikke kender) Noter nøgleord for kunsthistoriske perioder, og hvilke kunstnere, der arbejder inden for perioden. Brug værktøjskasse, kronologioversigt og ordforklaringer i bogen, hvor

			det er relevant
Efter læsningen	Lyt til musikken igen. Forklar med egne ord, hvad begreber osv. betyder (jf. læseformål). Hvad forstår jeg ikke? Noter og spørg i timen.	Brug to minutter på at opsummere centrale pointer og begreber i teksten. Overvej igen, hvordan tekstens pointer relaterer sig til det aktuelle forløb/emne og det aktuelle filmværk. Noter eventuelle spørgsmål og spørg i timen.	Opsummer lektien Vær klar til at anvende fagbegreber og viden på kunstværker. Noter eventuelle spørgsmål og spørg i timen.

De naturvidenskabelige fag: fysik, kemi, biologi/bioteknologi, naturgeografi og idræt

Før læsningen

Hvad ved jeg i forvejen om emnet?
Hvordan hænger lektien sammen med det, vi havde om sidste gang og med tidligere emner?
Hvilket læseformål har du fået af læreren? Lav evt. selv et læseformål for lektien.

Under læsningen

Studer tabeller og figurer nøje og prøv at forklare dem
Noter de svære ord, og slå dem op.
Noter de faglige begreber:
- nye, som du prøver at forklare
- gamle, som du ikke kan huske (find en forklaring), og dem, som du ikke forstår
Noter formlerne:
- beskriv formlen med egne ord
- beskriv, hvad bogstaverne står for
- skriv, hvilke enheder der måles i, og hvilke værdier der er typiske
- skriv det ned, hvis du ikke kan forstå noget fra formlen
Noter definitionerne

Efter læsningen

Tænk over det læste.
Fandt du svar på læseformålet?
Lær formlerne udenad og forklar de faglige begreber for dig selv.
Prøv at lære definitionerne udenad.
Noter det, som du vil spørge læreren om i timen.

Matematik

Sådan læser man en matematisk tekst

Matematiske tekster adskiller sig fra de fleste andre fags tekster. De er tit komprimerede og bygget meget systematisk op. Man vil ofte ikke kunne forstå et givet afsnit uden at have læst og forstået det foregående. De naturvidenskabelige lærebøger indeholder for det meste både teoriafsnit, beviser, eksempler og øvelser/opgaver.

Hvordan læser du et eksempel?

Eksempler er gennemgåede/gennemregnede problemstillinger i relation til den behandlede teori. Disse eksempler hjælper dig til at lære at takle opgaver ved at vise dig, hvordan forskellige problemstillinger kan løses. Gennemgå eksemplerne grundigt, så du er sikker på, at du har forstået løsningsmetoden for den pågældende problemstilling. Dette gøres ved selv at regne eksemplet igennem og få styr på, hvad der sker undervejs.

Hvordan læser du et bevis?

Lav to kolonner på dit papir - i den venstre kolonne skriver du beviset ned linje for linje, i den højre kolonne skriver du forklaringer på, hvad der sker fra linje til linje i beviset (evt. hvilke sætninger/regneregler der benyttes). Derefter skal du i kolonnen til højre markere, hvis der optræder gode ideer, som bærer hele beviset, og nedenunder kan du evt. opsummere de bærende elementer i beviset i to-tre sætninger.

Hvordan bruger du lærebogen, når du skal løse opgaver?

Start med at bruge bogens stikordsregister til at finde den relevante teori. Led efter eksempler (sandsynligvis i samme afsnit) med problemstillinger, der ligner. Øvelser og opgaver vil ofte have en problemstilling svarende til de gennemgåede eksempler. Har du forstået gennemgangen i eksemplet, vil du være godt rustet til at løse opgaven. En sværere opgave kan være opbygget således, at du skal kombinere løsningsmetoder fra flere eksempler. Efterhånden som du bliver mere rutineret, kan du sikkert nøjes med formelsamlingen.

Hvordan læses brødteksten i en matematikbog?

Matematiske tekster skal læses og bearbejdes bid for bid. Ofte må du standse op og arbejde særligt med et bestemt afsnit. Indimellem gælder det måske blot en enkelt sætning. Og som ved al anden studielæsning kan man ikke nøjes med bare at læse lektien igennem en gang eller to. Den skal gennearbejdes. **Hav blyant og papir liggende ved siden af**, når du læser. Undervejs vil du få brug for at skrive, regne og tegne. Det kan være noter, du laver til senere brug og for at kunne indlære stoffet, og det kan være skitser og udregninger.

Det er helt afgørende, at du øver dig i lektiens teoretiske stof ved f.eks. at stille hv-spørgsmål. På den måde kan du høre dig selv i vigtige begreber.

Stil dig selv følgende spørgsmål, hver gang du læser lektier:

1. Hvad handler teksten om?
2. Hvilke vigtige formler (f.eks. beregningsformler, kemiske stofformler) er der i teksten?
3. Er der nye begreber, og hvad betyder begreberne?
4. Hvilke forkortelser og symboler bruges der evt. for begreberne?
5. Hvordan hænger begreberne sammen?

Kører du helt fast, skal du notere ned, hvad problemet er, så du kan stille præcise spørgsmål til din lærer i den følgende time.

Det bedste, du kan gøre, er at genlæse teksten samme dag, som du har fået den gennemgået. Tænk kritisk - forstod du stoffet? Og husk - forbered dig også lige op til næste lektion.